

Verslag marktconsultatie

Warmtenetten Utrecht en Nieuwegein

1 juni 2023

Versie 1.0

Definitief

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Algemeen	3
1.2	Doel van de marktconsultatie	3
1.3	Aanpak	3
2	Uitkomsten marktconsultatie	5
2.1	Deelnemers	5
2.2	Resultaat marktconsultatie	5
2.3	Conclusies	8

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In het Nationale Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten een centrale rol krijgen bij de wijkgerichte aanpak voor het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving. In overleg met bewoners en gebouweigenaren bepaalt de gemeente per buurt wat de beste oplossing is voor de energievoorziening: warmtenetten, warmtepompen, volledig elektrisch of nog anders. In het Nationale Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten de volgorde en het tijdpad vastleggen waarin wijken worden aangepakt. De uitvoering van deze afspraken hebben gemeenten vastgelegd in de Transitievisie Warmte.

In de vastgestelde Transitievisies van de gemeente Utrecht en gemeente Nieuwegein zijn een aantal gebieden met bestaande bouw aangewezen die als eerste aardgasvrij worden gemaakt. Daar lijkt een uitbreiding van het bestaande Stadswarmtenet (dat geëxploiteerd wordt door Eneco) de meest logische warmteoplossing. Dit Stadswarmtenet heeft zich door een groot aantal buurten heen vertakt.

Gelet echter op een goede marktordening en gelet op een toekomstige wijziging van de Warmtewet, de zogeheten Wet collectieve warmtevoorziening (WCW), waarbij gemeenten de bevoegdheid verkrijgen om warmtekavels te vormen en warmtebedrijven aan te wijzen, willen de gemeente Utrecht en de gemeente Nieuwegein specifiek voor deze gebieden toetsen of er marktinteresse is voor het aanleggen en realiseren van een zelfstandig te exploiteren warmtenet. Gemeenten willen onderzoeken of de markt het uitbreiden van het bestaande Stadswarmtenet als enige oplossing van deze gebieden ziet. Een uitbreiding van het Stadswarmtenet kan immers ook invloed hebben op de verdere vormgeving van kavels binnen de gemeenten.

1.2 Doel van de marktconsultatie

Het doel van de marktconsultatie is om informatie op te halen uit de markt om

1. te onderzoeken of marktpartijen serieuze kansen zien om binnen de beoogde buurtaanpak (en binnen de planning van blok 1 en binnenstad (gemeente Utrecht) en de wijk Doorslag/Zandveld (gemeente Nieuwegein) een collectief warmtenet aan te leggen dat zelfstandig kan worden geëxploiteerd;
2. te toetsen of marktpartijen uitbreiding van het warmtenet van Eneco als enige mogelijkheid zien voor een warmtenet in de gebieden die volgens de "Planning buurtaanpak aardgasvrij" vallen in Blok 1 en binnenstad (Utrecht) en Doorslag/Zandveld (Nieuwegein).

1.3 Aanpak

Op 20 februari 2023 hebben de gemeenten Utrecht en Nieuwegein de marktconsultatie gepubliceerd. Deze marktconsultatie bestond uit een marktconsultatieleidraad met informatieve bijlagen. Er is (schriftelijk) informatie opgehaald middels een invulformulier met vragen. Dit invulformulier is door acht

partijen ingevuld en ingediend. Na sluiting van de schriftelijke ronde hebben Utrecht en Nieuwegein met zes van deze acht partijen een mondeling gesprek gevoerd om nader in te gaan op verstrekte reacties.

2 Uitkomsten marktconsultatie

2.1 Deelnemers

Op deze marktconsultatie zijn acht reacties binnengekomen. In een aantal gevallen hebben meerdere (markt)partijen gezamenlijk een reactie ingediend. Er zijn daarom meer dan tien partijen betrokken. Deze partijen zijn energieondernemingen, energiecoöperaties, adviseurs en andere belanghebbenden op het gebied van duurzame warmte.

In de volgende paragraaf is per vraag een samenvatting opgesteld van de door partijen gegeven antwoorden.

2.2 Resultaat marktconsultatie

Vraag 1

Heeft u ervaring met de ontwikkeling, realisatie en exploitatie van een warmtenet en zo ja, kunt u aangeven waaruit uw ervaring bestaat (aantallen aansluitingen, aantal netten, lopende ontwikkelingen, etc.).

Samenvatting antwoorden:

De partijen die hebben deelgenomen aan de marktconsultatie zijn energieondernemingen, energiecoöperaties, adviseurs en belanghebbenden op het gebied van duurzame warmte. Enkele van de deelnemers aan de marktconsultatie hebben concreet ervaring met de ontwikkeling, realisatie en exploitatie van een warmtenetten.

Vraag 2:

In de marktconsultatieleidraad heeft Utrecht aangegeven dat zij op dit moment uitbreiding van het warmtenet van Eneco als de enige mogelijkheid ziet voor een zelfstandig te exploiteren collectief warmtenet in Overvecht Noord in Utrecht.

Ziet u voor uzelf als marktpartij o.a. gelet op de komst van de nieuwe Warmtewet en andere omstandigheden, andere mogelijkheden om een zelfstandig warmtenet te exploiteren in dit gebied?

b. Zo ja, welke warmtebron wilt u gebruiken?

Samenvatting antwoorden:

Enkele deelnemers aan de marktconsultatie geven in de schriftelijke beantwoording aan dat zij (in het algemeen) mogelijkheden zien om warmtesystemen te ontwikkelen. Uit de nadere mondelinge gesprekken is echter gebleken dat geen van de deelnemende partijen op dit moment concreet een andere (en betere) mogelijkheid ziet om een zelfstandig warmtenet te exploiteren in Overvecht-Noord dan uitbreiding van het warmtenet van Eneco. Zeker ook niet gelet op het reeds aanwezige netwerk van de Stadsverwarming en het tempo waarmee de Gemeente Utrecht dit gebied aardgasvrij wil maken.

b. Gelet op bovenstaande conclusie is dit vraagonderdeel niet van toepassing.

Vraag 3:

In de marktconsultatieleidraad heeft Nieuwegein aangegeven dat zij op dit moment uitbreiding van het warmtenet van Eneco als de enige mogelijkheid ziet voor een zelfstandig te exploiteren collectief warmtenet in de buurt Gebouwdriften in Nieuwegein.

Ziet u voor u zelf als marktpartij o.a. gelet op de komst van de nieuwe Warmtewet en andere omstandigheden, andere mogelijkheden om een zelfstandig warmtenet te exploiteren in dit gebied?

Samenvatting antwoorden:

Enkele deelnemers aan de marktconsultatie geven in de schriftelijke beantwoording aan dat zij (in het algemeen) mogelijkheden zien om warmtesystemen te ontwikkelen. Uit de nadere mondelinge gesprekken is echter niet gebleken dat deelnemende partijen op dit moment concreet een andere (en betere) mogelijkheid zien om een zelfstandig warmtenet te exploiteren in de buurt Gebouwdriften dan uitbreiding van het warmtenet van Eneco.

Vraag 4:

In de marktconsultatieleidraad heeft Utrecht aangegeven dat het uitbreiding van het warmtenet van Eneco op dit moment als de enige mogelijkheid ziet voor een warmtenet in de gebieden die volgens de "Planning buurtaanpak aardgasvrij" vallen in Blok 1 in Utrecht (naast Overvecht Noord) en in de binnenstad.

Ziet u voor uzelf als marktpartij o.a. gelet op de komst van de nieuwe Warmtewet en andere omstandigheden, andere mogelijkheden om een zelfstandig warmtenet te exploiteren in deze gebieden?

n.b. Hierbij geldt dat de gemeente in het aanwijzen van een warmtekavel "cherry picking" wil voorkomen. Het exploiteren van een zelfstandig warmtenet in een gebied wordt niet toegestaan indien dit nadelig uitpakt voor de maatschappelijke kosten van de totale warmteoplossing in de stad.

Samenvatting antwoorden:

Vanuit buurtinitiatieven is er concrete belangstelling voor het ontwikkelen van lokale warmtenetten in enkele specifieke buurten. Dit betreft het buurtinitiatief Oog voor Warmte in Oog in AI en in Wittevrouwenbuurt/Huizingalaan/Karel Doormanlaan in de wijk Noordoost. Deze buurtinitiatieven worden ondersteund door Energie Samen.

Van de overige partijen geven enkele van de partijen aan wel mogelijkheden te zien, maar maken dit in de schriftelijke beantwoording en mondelingen gesprekken niet concreet voor een specifiek gebied. Partijen geven haar hier nader onderzoek voor nodig te hebben. In algemene zin kunnen gebieden waar nog geen netwerk ligt en waar potentiële warmtebronnen beschikbaar interessant zijn. Op de buurtinitiatieven na noemen partijen in de beantwoording geen specifiek aanwijsbare lokale warmtebron die geschikt kan zijn. Op de buurtinitiatieven na kunnen partijen niet aangeven voor welke gebieden binnen Blok 1 zij specifiek deze mogelijkheden zien, en welke specifieke lokale warmtebron hiervoor ontwikkeld kan worden.

Vraag 5:

In de marktconsultatieleidraad heeft Nieuwegein aangegeven dat het uitbreiding van het warmtenet van Eneco op dit moment als de enige mogelijkheid ziet voor een warmtenet in Doorslag en Zandveld.

Ziet u voor uzelf als marktpartij o.a. gelet op de komst van de nieuwe Warmtewet en andere omstandigheden, andere mogelijkheden om een zelfstandig warmtenet te exploiteren in dit gebied?

n.b. Hierbij geldt dat de gemeente in het aanwijzen van een warmtekavel “cherry picking” wil voorkomen. Het exploiteren van een zelfstandig warmtenet in een gebied wordt niet toegestaan indien dit nadelig uitpakt voor de maatschappelijke kosten van de totale warmteoplossing in de stad.

Samenvatting antwoorden:

Enkele van de partijen geven aan wel mogelijkheden te zien, maar kunnen dit niet concreet maken zonder nader onderzoek. Gebieden waar nog geen netwerk ligt en waar potentiële warmtebronnen beschikbaar zijn kunnen interessant zijn, maar partijen kunnen deze niet specifiek aanwijzen. Er zijn nog geen buurtinitiatieven, maar er is wel aangegeven dat er interesse is om in de toekomst een coöperatief warmtenet te ontwikkelen.

Vraag 6:

a. Ziet u mogelijkheden voor uzelf als marktpartij om een zelfstandig warmtenet te exploiteren in andere gebieden met bestaande bouw buiten Blok 1 en binnenstad (of in combinatie met Blok 1) in Utrecht?

b. Ziet u mogelijkheden voor uzelf als marktpartij om een zelfstandig warmtenet te exploiteren in andere gebieden met bestaande bouw buiten Zandveld / Doorslag (of in combinatie met Zandveld / Doorslag) in Nieuwegein?

Samenvatting antwoorden:

Verschillende partijen geven aan zeker mogelijkheden te zien. Van belang hierbij is de beschikbaarheid van duurzame warmtebronnen. Ook (uitbreiding van) warmtenetten die op basis van buurtinitiatieven tot stand komen wordt als goede mogelijkheid gezien.

Vraag 7:

Kunt u aangeven welke (ontwerp-/ ontwikkel-) ruimte u nodig hebt om tot een goede aanbieding en een robuust warmtenet te komen wat voldoet aan de (maatschappelijke) randvoorwaarden die door de gemeente zijn gesteld?

Samenvatting antwoorden:

Er is vooral veel nader onderzoek en ontwikkeltijd nodig. Ook de samenwerking tussen belanghebbende partijen moet goed georganiseerd worden. Er is veel ruimte nodig voor goede participatie met buurt en bewoners. Verder is er veel behoefte aan samenbrengen van kennis op verschillende vlakken (zoals techniek, innovatie, organisatie, financiën, communicatie en participatie).

Vraag 8:

Wij volgen voor deze voorwaarden de concepttekst van de WCW, alsmede de contouren zoals geschetst in de kamerbrief van Minister Jetten aangaande publiek eigendom van de warmte-infrastructuur. Wij willen graag aan de nieuwe warmtewet voldoen en zo snel mogelijk een samenwerkingsvorm vinden die past in de nieuwe warmtewet. Ziet u daar problemen of belemmeringen in?

Samenvatting antwoorden:

Een belemmering is momenteel dat het concepttekst betreft en er dus nog geen zekerheid is over de definitieve tekst. Verder zien partijen eerder kansen. Vooral op het gebied van samenwerking tussen partijen. En dan samenwerking in de meest brede zin (van bewonersparticipatie tot de contractuele samenwerkingen).

Vraag 9:

Heeft u naar aanleiding van deze marktconsultatie aanvullende opmerkingen c.q. aandachtspunten?

Samenvatting antwoorden:

Beantwoording is zeer divers. Met het oog op de doelstellingen van deze marktconsultatie niet van belang voor dit verslag.

2.3 Conclusies

Met betrekking tot het doel van de marktconsultatie stellen gemeenten Utrecht en Nieuwegein vast dat marktpartijen momenteel geen andere (en betere) mogelijkheden zien voor om binnen de beoogde buurtaanpak van Overvecht-Noord (Utrecht) en Gebouwdriften (Nieuwegein) een collectief warmtenet aan te leggen dat zelfstandig kan worden geëxploiteerd. Geconsulteerde marktpartijen bevestigen dat uitbreiding van het warmtenet van Eneco de enige reële mogelijkheid is.

Buiten deze buurten, maar binnen Blok 1 en binnenstad (Utrecht) en Doorslag/Zandveld (Nieuwegein) worden voor enkele locaties wel mogelijkheden gezien voor warmtenetten. Dit gaat dan om twee lokale buurtinitiatieven met Energie Samen. Het meest concreet is de bewonerscoöperatie Oog voor Warmte in de wijk Oog in Al. Daarnaast zijn er wensen voor een bewonerscoöperatie in Utrecht Oost. Het beoogde kavel van dit initiatief ligt grotendeels buiten blok 1, maar beslaat ook de Wittevrouwenbuurt/Huizingalaan/Karel Doormanlaan die wel in blok 1 liggen.

Voor het overige deel van de bestaande bouw in blok 1 en binnenstad concluderen de gemeenten dat de interesse van marktpartijen op dit moment niet concreet is. Buiten blok 1 en in nieuwbouw liggen in elk geval mogelijkheden voor de markt.